

Luontoselvitys Himisbackantie, Sulva–Mustasaari 2024

Carina Rönn

Sisällysluettelo

1. Tausta ja tavoitteet	2
2. Aineisto ja menetelmät	3
3. Alueen yleiskuvaus	4
4. Tulokset.....	4
4.1. Natura 2000, luonnonsuojelualueet ja luonnonsuojelulain mukaiset kohteet	4
4.2. Uhanalaiset luontotyypit, vesilailla suojellut kohteet	5
4.3. Luontotyypit ja kasvillisuus.....	5
4.4. Pesimälinnut	7
4.5. Liito-orava.....	8
4.6. Lepakot	8
4.7. Nisäkkäät	8
5. Suositukset	8
6. Kirjallisuus.....	9

Tilaja: Mustasaaren kunta

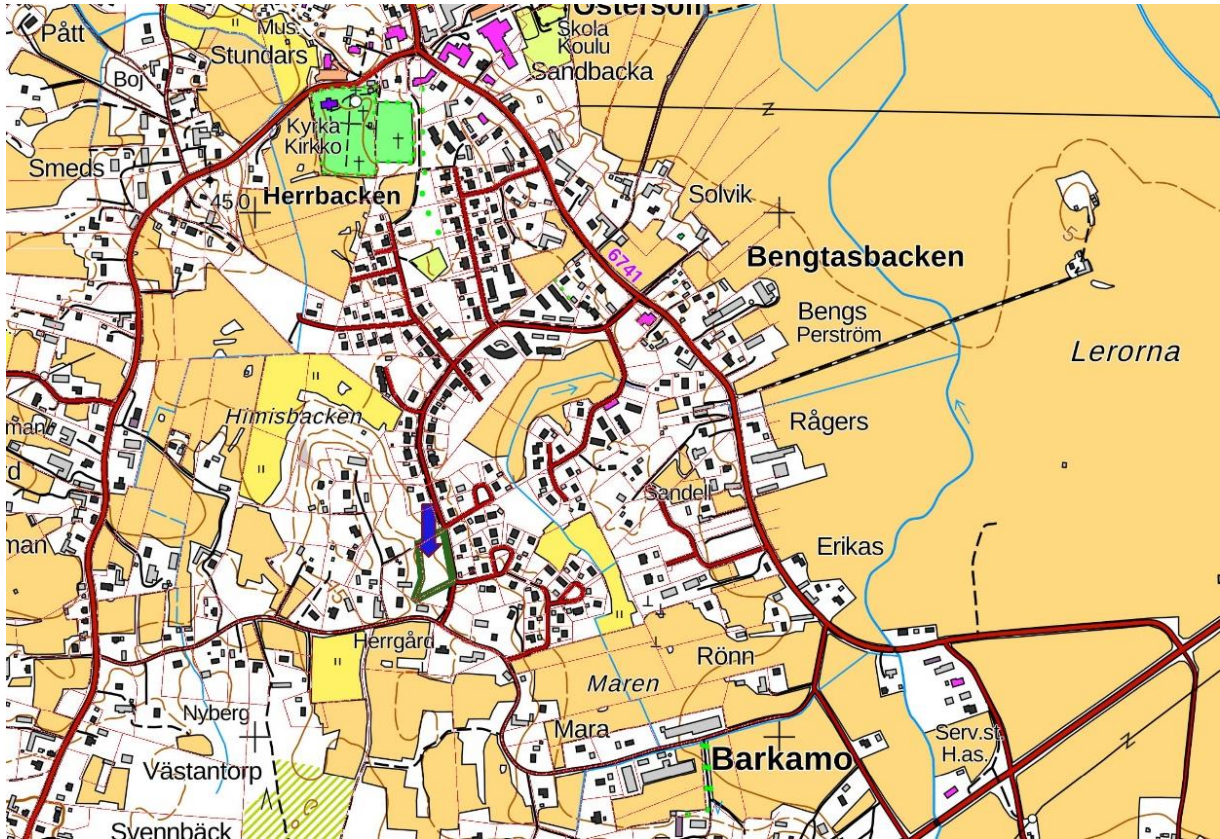
Raportti: Rönn, C. Luontoselvitys Himisbackantie, Sulva–Mustasaari 2024

Kvarken Nature and Fishing
FM biologi Carina Rönn
Isolahdentie 7
65230 Vaasa
puh. 044-524 23 14

1. Tausta ja tavoitteet

Mustasaaren kunnan toimeksiannosta on tehty luontoselvitys ympäristöarvojen kartoittamiseksi kiinteistöllä 499-514-9-70 Himisbackantien varrella Sulvalla. Luontoselvitys tehdään alueen asemakaavoituksen pohjaksi. Selvitysalueen pinta-ala on noin 0,55 hehtaaria. Alueen laajuus ja rajat esitellään tarkemmin kartassa 1. Alue on yleiskaavassa varattu pientalovaltaiseksi asuinalueeksi (AP-3).

Selvityksessä on kartoitettu alueen kasvillisuus, luontotyypit, arvokkaat luontokohteet, suojellut luontotyypit, pesimälinnut, nisäkkäät, lepakot, liito-orava ja viitasammakko. Selvityksen on toteuttanut FM biologi Carina Rönn, Kvarken Nature and Fishing.

Kartta 1. Yleiskartta selvitysalueen sijainnista Sulvalla. Kooltaan 0,55 hehtaarin alue sijaitsee lähellä Sulvan keskustaa. (Kartta sisältää tietoja Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta 09/2024.)

2. Aineisto ja menetelmät

Luontoselvityksen toteutuksessa on huomioitu Suomen ympäristökeskuksen opas (Mäkelä & Salo 2021). Luontotyyppien ja niiden uhanalaisuuden selvityksessä on käytetty viranomaisten suosittelemaa LuTU-luokitusta (Mäkelä & Salo 2021, LuTU-verkkopalvelu) ja Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarviointia vuodelta 2018 (Kontula & Raunio 2018). Lisäksi selvitysalueella kartoitettiin luonnonsuojelulain mukaiset suojellut luontotyypit (2023/9 64 § ja tiukasti suojellut luontotyypit 65 §) sekä vesilain 2 luvun 11 §:n mukaiset suojellut pienvedet.

Raportissa noudatetaan metsän iänmääritykseen LuTU-luokittelua; harvennettu ja vastikään istutettu metsä määritellään nuoreksi metsäksi ja on iältään < 10 vuotta, nuorehko metsä on iältään 10–40 vuotta, vanhahko metsä 40–120 vuotta ja vanha metsä > 120 vuotta. Maastossa voi olla hankala tunnistaa vanhahkon ja vanhan metsän eroja, jos vuosirenkaiden laskeminen on mahdotonta, minkä takia arvioinnissa on tässä kohtaa tietty epävarmuustekijä.

Kartoitettujen lajien osalta niiden uhanalaisuus on arvioitu vuodelta 2019 peräisin olevan lajien kansallisen uhanalaisuusarvioinnin (Hyvärinen ym. 2019) mukaan. CR-, EN- ja VU-luokituksen lajit ovat uhanalaisia tai vaarantuneita. NT on uhanalaisuusasteen alin luokka lajeille, joita tulee pitää silmällä tai jotka ovat uhattuina. Luontodirektiivin liitteen IV a mukaisten lajien kartoituksessa on noudatettu Niemisen & Aholan (2017, toim.) oppaan suosituksia. Tarvittaessa myös näiden lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat on kartoitettu.

Luontoselvityksessä tarkastettiin tarpeellisilta osin Natura 2000 -alueita ja muita suojelualueita koskevat tiedot käyttämällä Maanmittauslaitoksen ja Suomen ympäristökeskuksen avoimia paikkatietoalustoja ja aiempia luontoselvityksiä. Metsälain mukaiset erityisen tärkeät elinympäristöt haettiin Metsäkeskuksen avoimen metsätiedon karttapalvelusta. Suomen Lajitietokeskuksesta (laji.fi) saatiin tietoja yksittäisten lajien esiintymisestä. Lajien esiintymistä täydennettiin selvityksessä.

Pesimälinnut kartoitettiin 1.5.–15.6. varhain aamulla (klo 04.00–10.00), jolloin linnut laulavat aktiivisimmin. Kartoitus toteutettiin siten, että inventoija käveli alueen halki. Pesimälinnuista todettiin joko laulavia/reviiritietoisia koiraita tai havaittuja pareja. Muiden selvitysten yhteydessä todettiin myös havaittuja lintulajeja.

Liito-oravan esiintyminen kartoitettiin huhti-toukokuussa etsimällä liito-oravan jätöksiä suurten haapojen ja kuusten alta liito-oravalle sopivista elinympäristöistä eli vanhoista, luonnollisista kuusimetsistä. Tavoitteena oli tunnistaa ja rajata lajin lisääntymis- ja levähdyspaikat selvitysalueella.

Viitasammakkoa ei kartoitettu, sillä alueella ei ole lajille sopivia kutupaikkoja.

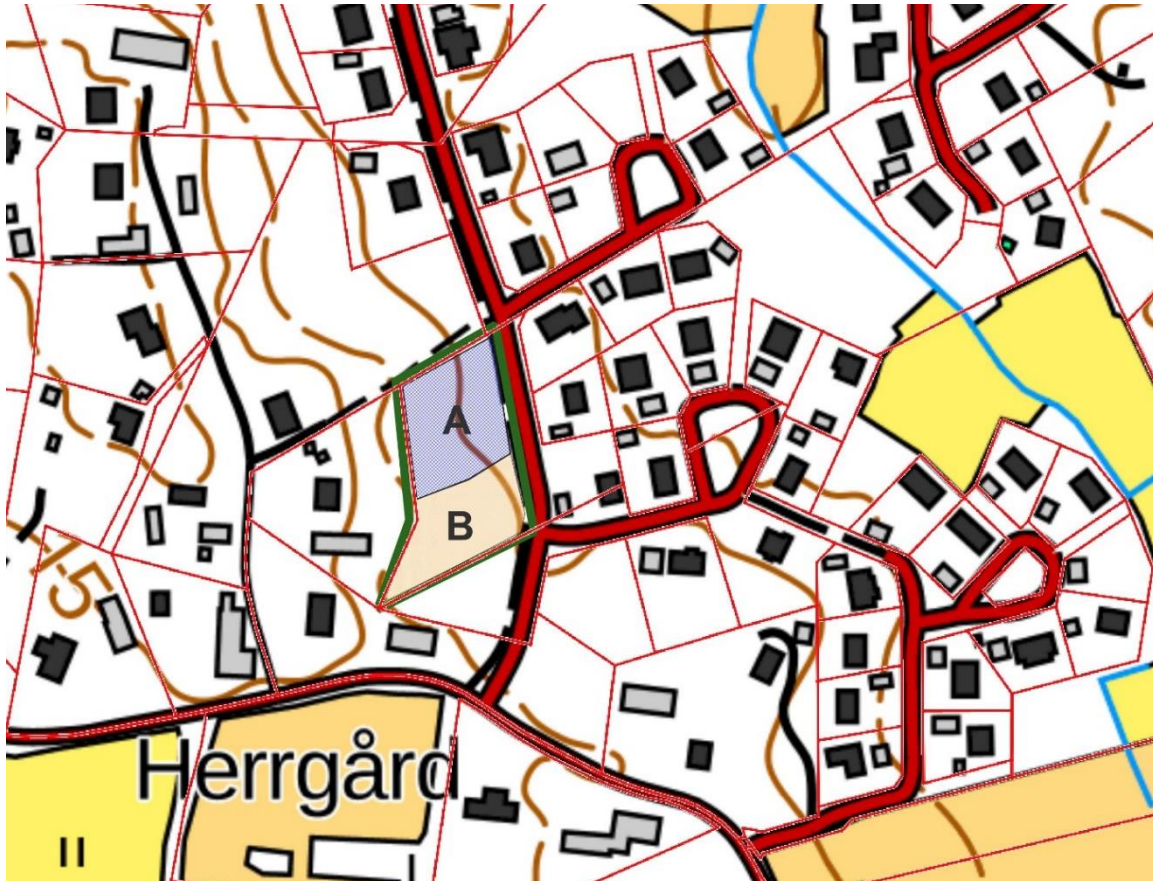
Lepakoiden kartoituksessa noudatettiin Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen (www.lepakko.fi) suosituksia. Kartoitus tapahtui kesäkuussa yöaikaan ultraääni-ilmaisimen (Pettersson Ultrasound Detector D 240) avulla siten, että inventoija käveli alueen läpi. Kartoitus aloitettiin noin puoli tuntia auringonlaskun jälkeen ja toteutettiin ainoastaan suotuisalla säällä (heikko tuuli, lämpötila yli +6 °C).

Saukko ja muut nisäkkäät kartoitettiin kevättalvella, kun maassa oli vielä lunta. Lisäksi niiden jälkiä on havaittu muun selvityksen yhteydessä. Muita luonnonsuojeluasetuksen ja luontodirektiivin liitteen IV a mukaisia eläinlajeja, joita Suomessa esiintyy, ei ole erikseen kartoitettu vaan merkitty muistiin tavattaessa.

Luontoselvityksen tulosten perusteella on laadittu arvottaminen, minkä lisäksi luontoselvityksen eri alueet on laitettu tärkeysjärjestykseen. Arvottamisessa on huomioitu uhanalaisten tai suojeltujen lajien esiintyminen, tärkeät elinympäristöt, uhanalaiset luontotyypit sekä niiden levinneisyys ja merkitys elinympäristöinä, kuolleen puun esiintyminen ja yhden alueen merkitys ekologisenä käytävänä.

3. Alueen yleiskuvaus

Selvitysalue koostuu puoliksi umpeenkasvavasta niittymaasta, jossa on nurmea, ruohokasveja, runsaasti tuomia ja pajupensaita (kartta 2, merkintä B). Toinen puolisko koostuu vanhemmasta lehtipuuvaltaisesta sekametsästä (kartta 2, merkintä A). Alueella ei ole rakennuksia. Aluetta ympäröivät rakennukset ja se rajautuu Himisbackantiehen.

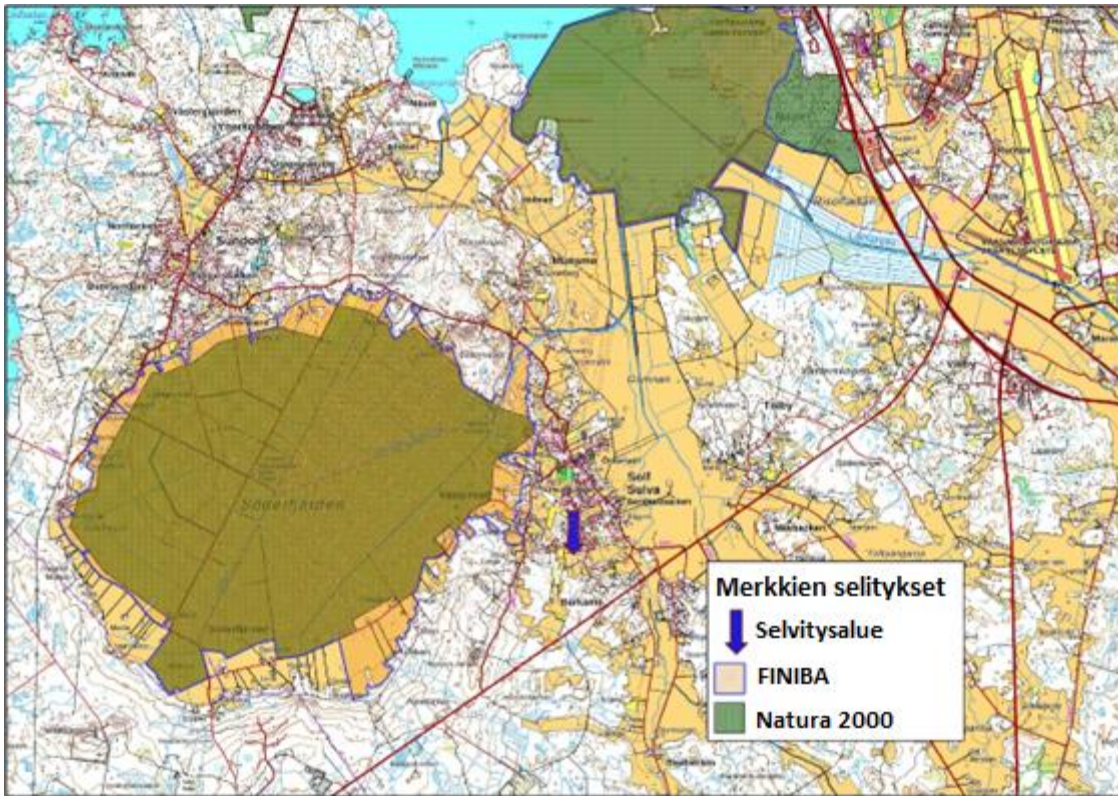
Kartta 2. Selvitysalueen jako osa-alueiksi. Osa-alueen A luonto koostuu vanhemmasta sekametsästä, kun taas osa-alueen B luonto on umpeenkasvavaa niittyä, jossa on korkeita ruohokasveja, nurmea ja pensaita. (Kartta sisältää tietoja Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta 09/2024.)

4. Tulokset

4.1. Natura 2000, luonnonsuojelualueet ja luonnonsuojelulain mukaiset kohteet

Selvitysalueen läheiset Natura 2000 -alueet ja luonnonsuojelualueet esitellään kartassa 3. Lähin Natura-alue on Eteläisen kaupunginselän-Söderfjärdenin-Öjenin Natura-alue (080057). Natura-alueilla on suojeluasema sekä valtakunnallisesti tärkeinä lintualueina että luontodirektiivin mukaisina erityisinä suojelualueina. Lähimmät Natura-alueet ovat samanaikaisesti valtakunnallisesti tärkeitä lintualueita (Suomen tärkeät lintualueet, FINIBA).

Alueelta ei ole löytynyt luonnonsuojelulain (9/2023, 64 ja 65 §) alaisia kohteita.

Kartta 3. Selvitysalue (nuoli) ja sen sijainti suhteessa Natura 2000 -alueisiin ja FINIBA-alueisiin. (Kartta sisältää tietoja Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta 09/2024.)

4.2. Uhanalaiset luontotyypit, vesilaillo suojellut kohteet

Alueella ei ole uhanalaisia luontotyyppiä tai vesilain (2 luku 11 §) määräysten nojalla suojeltuja kohteita.

4.3. Luontotyypit ja kasvillisuus

Umpeenkasvavalla niittymaalla kasvillisuutta hallitsevat korkeat ruohokasvit sekä mesiangervon, maitohorsman ja nurmipuntarpään kaltaiset kasvit. Niityllä esiintyy myös muita tällaisille elinympäristöille tyypillisiä kasveja, kuten vadelmaa, nokkosta ja erilaisia ohdakkeita. Tuomi ja paju ovat vallanneet osan niittymaasta. Metsämaa on lehtomaista kangasta, jossa kasvaa käenkaalia, oravanmarjaa, metsätähteä ja metsäalvejuurta hallitsevana kenttäkerroksena. Lisäksi sieltä löytyy sudenmarjaa, ahomansikkaa, mustikkaa, pikkutalvikkia ja ojakellukkaa. Pensaskerroksessa esiintyy taikinamarjaa ja runsaasti pientä pihlajaa sekä yksittäisiä katajia, vaahteroita ja tammen taimia. Vanhempi puusto koostuu järeästä kuusesta ja rauduskoivusta. Lisäksi alueella on yksittäisiä vanhempia raitoja, tuomia ja halavia.

Taulukossa 1 esitellään alueen putkilokasvit. Alueelta ei ole löydetty rauhoitettuja lajeja. Siellä ei myöskään ole tavattu haitallisia vieraskasvilajeja.

Taulukko 1. Alueella tavatut putkilokasvit.

Namn	Nimi	Tieteellinen nimi	Tila
Blåbär	Mustikka	<i>Vaccinium myrtillus</i>	
Brudborste	Huopaohdake	<i>Cirsium heterophyllum</i>	
Brännässla	Nokkonen	<i>Urticaceae dioica ssp dioica</i>	
Ek	Tammi	<i>Quercus robur</i>	
Ekorrbär	Oravanmarja	<i>Maianthemum bifolium</i>	
En	Kataja	<i>Juniperus communis</i>	
Glasbjörk	Hieskoivu	<i>Betula pubescens</i>	
Gran	Kuusi	<i>Picea abies</i>	
Gulvial	Niittynätkelmä	<i>Lathyrus pratensis</i>	
Hallon	Vadelma	<i>Rubus idaeus</i>	
Hampdån	Kirjopillike	<i>Galeopsis speciosa</i>	
Harsyra	Käenkaali	<i>Oxalis acetosella</i>	
Humbleblomster	Ojakellukka	<i>Geum rivale</i>	
Hundloka, Hundkäx	Koiranputki	<i>Antriscus sylvestris</i>	
Häckvicker	Aitovirna	<i>Vicia sepium</i>	
Hägg	Tuomi	<i>Prunus padus ssp padus</i>	
Jolster	Halava	<i>Salix pentandra</i>	
Klotpyrola	Pikkutalvikki	<i>Pyrola minor</i>	
Krustistel	Kyläkarhiainen	<i>Carduus crispus</i>	
Kråkvicker	Hiirenvirna	<i>Vicia cracca</i>	
Lönn	Vaahtera	<i>Acer platanoides</i>	
Mjölkört	Maitohorsma	<i>Epilobium angustifolium</i>	
Måbär	Taikinamarja	<i>Ribes alpinum</i>	
Ormbär	Sudenmarja	<i>Paris quadrifolia</i>	
Renfana	Pietaryrtti	<i>Tanacetum vulgare</i>	
Revsmörblomma	Rönsyleinikki	<i>Ranunculus repens</i>	
Rödblära	Puna-ailakki	<i>Silene dioica</i>	
Rönn	Pihlaja	<i>Sorbus aucuparia</i>	
Skogsbräken	Metsäalvejuuri	<i>Dryopteris varthusia</i>	
Skogsstjärna	Metsätähti	<i>Trientalis europaea</i>	
Smultron	Ahomansikka	<i>Fragaria vesca</i>	
Sälg	Raita	<i>Salix caprea</i>	
Tuvtätel	Nurmilauha	<i>Deschampsia cespitos</i>	
Videväxter	Pajut	<i>Salix</i>	
Vårtbjörk	Rauduskoivu	<i>Betula pendula</i>	
Vänderot	Virmajuuret	<i>Valeriana</i>	
Äkta förgätmigej	Luhtalemmikki	<i>Myosotis scorpioides</i>	
Älggräs	Mesiangervo	<i>Filipendula ulmaria</i>	
Ängskavle	Nurmipuntarpää	<i>Alopecurus pratensis</i>	

Kuva 1. Himisbackantien metsä koostuu vanhahkosta ja järeästä lehtipuuvaltaisesta metsästä.

4.4. Pesimälinnut

Taulukossa 1 esitellään lintulajit, jotka pesivät alueella tai sen välittömässä läheisyydessä. Koska alue on pieni, ulottuvat useimpien lintulajien reviirit todennäköisesti alueen ulkopuolelle. Pesivinä pidettäviä lajeja on kuusi, ja kaikki lajit ovat yleisesti esiintyviä. Lehtokurpan havaittiin lentävän alueen yli. Alueella ei pesi uhanalaisia tai vaarantuneita lajeja.

Taulukko 1. Selvitysalueella havaitut (Hav.) ja todennäköisesti pesivät (x) lintulajit vuonna 2024. CR (äärimmäisen uhanalainen), EN (erittäin uhanalainen), VU (vaarantunut), NT (silmläpidettävä). Di-I = EU:n laji- ja luontodirektiivi, IUCN = Uhanalaisuusluokitus 2019, LSA = Luonnonsuojeluasetus 1997/160, *liite 4 (17.6.2021/521) uhanalaiset lajit.

Fågelart	Lintulaji	Tieteellinen nimi	Di-I	IUCN	NVF	Pes.
Kråka	Varis	<i>Corvus cornone cornix</i>				x
Morkulla	Lehtokurppa	<i>Scolopax rusticola</i>				Hav.
Lövsångare	Pajulintu	<i>Phylloscopus trochilus</i>				x
Svarthätta	Mustapääkerttu	<i>Sylvia atricapilla</i>				x
Talgoxe	Talitiainen	<i>Parus major</i>				x
Blåmes	Sinitiaainen	<i>Parus caeruleus</i>				x
Bofink	Peippo	<i>Fringilla coelebs</i>				x

4.5. Liito-orava

Liito-orava kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteen IV lajeihin ja on suojeltu myös luonnonsuojelulain perusteella. Liito-orava on luokiteltu vaarantuneeksi lajiksi kansallisessa Punaisessa kirjassa (Hyvärinen ym. 2019). Luonnonsuojelulain mukaan sen lisääntymis- ja levähdysalueiden hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Liito-orava elää vanhahkoissa kuusivaltaisissa sekametsissä, joissa on jonkin verran lehtipuita. Laji suosii haapaa ja mielellään myös leppää ravinnonlähteinä kesäkuukausina. Sopivassa elinympäristössä on hyviä pesäkoloja ja ruokailupaikkoja.

Liito-oravasta ei ole kirjattu laji.fi-portaaliin havaintoja selvitysalueelta. Selvityksessä ei löydetty merkkejä liito-oravan esiintymisestä. Alueella sijaitsee ainoastaan yksi pienempi alue, jossa kasvaa vanhahkoa metsää.

4.6. Lepakot

Kaikki Suomessa tavattavat lepakkolajit kuuluvat EU:n luontodirektiivin liitteeseen IV, minkä lisäksi ne ovat kaikki rauhoitettuja luonnonsuojeluasetuksen nojalla. Sopimukset ja luonnonsuojeluasetus velvoittavat suojelemaan lajien talvehtimis-, lisääntymis-, ravinnonhaku- ja levähdysalueita, minkä lisäksi näiden alueiden heikentäminen on kiellettyä.

Tavallisimpia lepakkolajejamme ovat pohjanlepakko (*Eptesicus nilssonii*), viiksisiippa (*Myotis mustacinus*) ja isoviiksisiippa (*Myotis brandtii*). Viiksisiipan ja isoviiksisiipan lajimäärityksen voi tehdä vain pyydystämällä ne ja tekemällä anatomisen määrityksen. Siksi ne ilmoitetaan yhtenä ryhmänä, iso/viiksisiippana. Muita Pohjanmaalla suhteellisen tavallisia lepakkolajeja ovat vesisiippa (*Myotis daubentonii*) ja korvayökkö (*Plecotus auritus*). Kaikilla edellä mainitut lajit ovat Suomessa elinvoimaisia.

Lepakot kartoitettiin 2.6. aktiivisella ilmaisimella. Kartoitushetkellä lämpötila oli +18 °C eikä tuuli puhaltanut. Lepakkoja ei havaittu, eikä metsässä ollut myöskään hyttysiä. Alueella ei ole merkitystä lepakoiden levähdys- tai ravinnonhakualueena.

4.7. Nisäkkäät

Selvitysalueella ei ole havaittu nisäkkäiden jälkiä tai tehty näköhavaintoja nisäkkäistä. Alue on kooltaan pieni ja asutuksen ympäröimä, minkä takia nisäkkäslajisto on todennäköisesti köyhää ja satunnaista.

5. Suositukset

Selvitysalueella ei ole lain nojalla suojeltuja alueita tai kohteita. Alueella ei myöskään ole erityisiä luonnonarvoja, jotka tulisi ottaa huomioon. Sieltä ei ole löytynyt uhanalaisia lajeja tai EU:n luontodirektiivin mukaisia lajeja.

6. Kirjallisuus

Huttunen, A. & Pahtamaa, T. 2002. Luontoselvitykset yleis- ja asemakaavoissa – Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen moniste 24, Oulu.

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Kontula, T. ja Raunio, A. (toim.) 2018. Suomen Luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja. Osat 1–8. Suomen ympäristö 5 | 2018.

Mossberg, B., Stenberg, L. & Ericsson, S. Pohjolan suuri kasvio 2018. Wahlström & Widstrand.

Mäkelä, K. & Salo, P. 2021. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 47 | 2021.

Nieminen, M. & Ahola, A. 2017. Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. Suomen ympäristökeskus. Suomen ympäristö 1/2017.

www.avoindata.fi

www.laji.fi